

PM

Riskvärdering Varvsstaden, kriterier och viktning

Bakgrund

Ett första förslag på kriterier daterad 2024-06-18 skickades ut till intressenterna samma dag. Kriterierna gicks igenom och diskuterades med intressenterna vid ett möte 2024-06-20. Under mötet kom förslag på justeringar och intressenterna erbjöds möjlighet att inkomma med ytterligare kommentarer via mejl efter mötet.

Denna PM har justerats utifrån de synpunkter som inkom på mötet. Inga ytterligare synpunkter på justering av kriterierna kom efter mötet.

Justering jämför med det första förslaget är:

- Kriteriet *Etik och jämlikhet* har strukits. Relevanta delar av det kriteriet omfattas av kriteriet *Lokalsamhälle*.
- Kriterierna *Utsläpp till luft* och *Naturresurser och avfall* har strukits och ingår istället i *Åtgärdens negativa miljö- och hälsopåverkan*.

Beskrivning av kriterierna

I denna PM redovisas förslag på riskvärderingskriterier. Kort tidshorisont avser tiden saneringsentreprenaden tar, och lång sikt en tidsperiod på 10-150 år.

Riskreduktion hälsa och riskreduktion miljö (ekologisk dimension)

Olika åtgärder reducerar risker olika mycket och på olika sätt. Reduktion av risk kan vara kopplat till att reducera mängden förorening, reducera föroreningshalter eller endast reducera möjligheten att exponeras för föroreningen. Det är två separata kriterier för reduktion av risk för människa och miljö.

Kriterierna utvärderas endast för tidsperspektivet slutförd åtgärd, d.v.s. vilken riskreduktion en slutförd åtgärd förväntas ge. Detta tidsperspektiv anges som "lång sikt".

Lokalsamhälle (social dimension)

Kriteriet fokuserar på områdets funktionalitet och hur området används av befolkningen. Det omfattar påverkan på lokala tjänster och samhällsfunktioner, funktioner som gångvägar, öppna ytor för allmänheten, möjlighet att etablera växtlighet etc., stigma gällande hur området uppfattas (oro för fastighetsvärden och liknande), områdets attraktionskraft m.m. Även hur kvarlämnande av föroreningar påverkar området kan ingå liksom hur allmänheten påverkas av åtgärderna.

Kriteriet utvärderas både på kort och lång sikt.

Åtgärdens negativa miljö- och hälsopåverkan

I detta kriterium inryms efterbehandlingsåtgärdens förbrukning av energi och naturresurser, produktion av avfall samt utsläpp till luft (växthusgaser, utsläpp som bidrar till försurning, utsläpp som skadar ozonskiktet och utsläpp som påverkar luftkvaliteten vid markytan). Det omfattar även aspekter som användning av deponiutrymme, återvinning inom åtgärden men också om åtgärden skapar återvinningsbara material.

Kriteriet utvärderas både på kort och lång sikt.

Genomförbarhet och tekniska hinder (ekonomisk dimension)

Utvärdering av i vilken grad åtgärdsförslagen är teknisk genomförbara eller graden av komplexitet. I detta ingår specifika svårigheter att genomföra åtgärderna inklusive risk att misslyckas med dem.

Kriteriet omfattar även hur tillgängliga föreslagna tekniker bedöms vara och om det kan förväntas finnas aktörer som kan utföra åtgärden.

Kriteriet utvärderas på kort sikt.

Störningar under åtgärd (social dimension)

Kriteriet omfattar störningar kopplade till åtgärden och kontroll av denna. De utgörs exempelvis av transporter, buller, damning etc. som kan påverka både intilliggande verksamheter och allmänheten.

Vidare ingår övriga störningar som kan omfatta avspärrade vägar och områden, tillgänglighet till vissa områden eller annan påverkan på den dagliga driften av verksamheter inom och intill arbetsområdet för åtgärden.

Kriteriet utvärderas på kort sikt.

Flexibilitet (ekonomisk dimension)

Med flexibilitet menas i vilken grad justeringar och ändringar kan utföras under själva genomförandet av åtgärden.

Kriteriet utvärderas på kort sikt.

Beständighet (ekonomisk dimension)

Värdering av hur beständig riskreduktionen är eller om åtgärden behöver upprepas eller på något sätt underhållas under längre tid. Även administrativa lösningar och restriktioner kan var mer eller mindre beständiga beroende på hur de dokumenteras.

Kriteriet utvärderas på lång sikt.

Acceptans (social dimension)

Kriteriet rör vilken grad berörda intressenter accepterar olika aspekter av åtgärden, exempelvis kvarlämnande av förorening, fysiska förändringar, begränsningar etc. Detta gäller både för de som berörs direkt och samhället inklusive allmänheten och myndigheter.

Kriteriet utvärderas på lång sikt.

Monetära kostnader (ekonomisk dimension)

Detta omfattar entreprenadkostnader, driftskostnader och kostnader för efterföljande kontrollprogram.

Kriteriet utvärderas både på kort och lång sikt. På kort sikt ingår kostnader under entreprenaden och på lång sikt drift, underhåll och kontrollprogram.

Viktningsförfarande

Kriterierna kan ha olika betydelse för olika parter. Exempelvis kan en part anse att kostnader är viktigare medan en annan part anser att tid för genomförande är viktigare. För att riskvärderingen skall reflektera detta görs en så kallad *viktning*. Detta innebär att kriterierna viktas på en skala från 0 till 10. Om man anser att ett kriterium är mer betydelsefullt får det ett högre värde på denna skala. Ett viktningsvärde på noll innebär således att kriteriet helt saknar värde och betydelse.

Som vägledning är det viktigt att den relativa betydelsen av de olika kriterierna blir rimlig (ett kriterium som man anser är dubbelt så viktigt som ett annat får ha dubbelt så stor vikt). Valet av viktningsvärde kommer att vara subjektivt, vilket är syftet med att engagera parter med olika syn.

Efter viktningen genomförts kommer de enskilda kriterierna att poängsättas utifrån hur väl varje åtgärdsalternativ uppfyller dem. Efter poängsättningen kommer poängen för varje kriterium att multipliceras med viktningsvärdet. För kriterier som utvärderas på både kort och lång sikt kommer det vara samma viktningsvärde, men tidshorisonterna poängsätts var för sig.

Kriterium	Hållbarhetsdimension	Tidshorisont	Viktningsvärde (0-10)
Riskreduktion hälsa	Ekologisk	Lång	
Riskreduktion miljö	Ekologisk	Lång	
Lokalsamhälle	Social	Kort och lång	
Åtgärdens negativa miljö- och hälsopåverkan	Ekologisk	Kort och lång	
Genomförbarhet och tekniska hinder	Ekonomisk	Kort	
Störningar under åtgärd	Social	Kort	
Flexibilitet	Ekonomisk	Kort	
Beständighet	Ekonomisk	Lång	
Acceptans	Social	Lång	
Monetära kostnader	Ekonomisk	Kort ⁾ och lång ^{**)}	

⁾ Kostnader under entreprenad

^{**)} Kostnader för drift, underhåll och kontrollprogram